

[Hrvatska](#), [Izdvojeno](#)

Profesor Bilandžić ekskluzivno za Teleskop: Putin je pokazao da je spreman ići do linije nuklearnog terora, a nije isključeno i dalje od toga

objavljeno prije 3 tjedna Piše [Dražen Ćurić](#)

0

Doktor Mirko Bilandžić, profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i jedan od vodećih hrvatskih stručnjaka za sigurnost, ekskluzivno za Teleskop govorio o ruskoj agresiji na Ukrajinu, potezima koje povlači Vladimir Putin, ukrajinskom otporu, poziciji Zapada i mogućem raspletu ove velike svjetske krize. Razgovarali smo i o tome kako će ukrajinski rat utjecati na naše susjedstvo, pogotovo na Srbiju koja još uvijek pokušava sjediti na dvije stolice.

Zašto je Rusija napala Ukrajinu?

Višestruki su i kompleksni razlozi protupravne, neopravdane i nepravedne ruske agresije na neovisnu Ukrajinu. Ovaj se rat kroz prizmu uzroka može promatrati kao amalgam političkih, geopolitičkih, geostrateških, geogospodarskih, sociokulturnih i mitsko-religioznih svojstava rata. Desetljetna, sukcesivna ukrajinska kriza locirala je Ukrajinu u poziciju žrtve u velikoj geostrateškoj igri Zapada i Ruske Federacije. Ukrajinska kriza ima duboke strukturalne uzroke i oni su trostrani: rusko-ukrajinski odnosi, rusko-američki odnosi (NATO) i puni suverenitet Ukrajine u odnosu na proces integracije prema Zapadu i ruski interesi da kontrolom Ukrajine onemogući širenje NATO-a. Od proljeća 2021. strukturalni uzroci primat su prepustili neposrednim povodima kao bitno intervenirajućim varijablama u ukrajinskoj krizi. Koncentracija i demonstracija sile, diplomacija prinude i „magla rata“ postupno su vodili ratu. No, ruska agresija na Ukrajinu nije pitanje

neizbježnosti rata, već stvar izbora. Rusija je imala, ne kao jedan od scenarija u strateškom sukobu, već kao prikriveni, primarni plan invaziju na Ukrajinu. Konačno, ruska agresija, kao posljedica, poništila je i uzroke i povode ukrajinskog sukoba.

Kakve će biti posljedice ovog rata?

Sponzorirano

linker

Ovo je moćno! Uređaj za učenje stranih jezika sa najnovijom metodom. Naučite engleski, njemački, španjolski...

Rat je postao središnji problem nakon čega nema povratka na staro, posljedice za Ukrajinu, Rusku Federaciju i međunarodni poredak su kapitalne. To je kontekst razloga ruske agresije na Ukrajinu koja se ne može promatrati izvan presudne hladnoratovske međusobne rusko-američke sekuritizacije u posthlanoratovskim uvjetima. Višegodišnji ruski narativ i diskurs potvrđen je i u obrazloženju opravdanja za agresiju na Ukrajinu. Projekcijom straha od širenja NATO-a, socijalnom konstrukcijom „militarizacije“ i „nacifikacije“ Ukrajine, negacijom Ukrajine i ukrajinske nacije te radikalizacijom narativa strateške kulture, Rusija se stavila u ulogu žrtve, a da ne postane žrtva, postala je agresivna. I konačno uzrok ruske agresije treba tražiti u ruskom narativu o ugroženosti zbog širenja NATO-a i neuvažavanju ruskih sigurnosnih interesa te kontinuiranom neprihvatanju Rusije kao povratničke svjetske sile sa interesima na globalnom prostoru od strane Zapada koji nije realistički neutemeljen. Ruska Federacija ima ili nastoji imati ulogu hladnoratovske sovjetske velesile u njezinom totalitetu. Agresija na Ukrajinu strateški je ruski cilj kojim je Vladimir Putin, nakon godina neuvažavanja, pokazao svijetu da ga se mora uvažavati, pokazao je što je spreman uraditi u „ime uvažavanja“ i koliko daleko je spreman ići: do linije nuklearnog terora, a nije isključeno i dalje od toga?

Profesor Mirko Bilandžić/Foto: Hina

Je li Putin napravio veliku stratešku pogrešku? Većina analitičara se slaže da je loše procijenio situaciju i da prije početka rata nije ni sanjao da bi se nakon šestomjesečnog ratovanja mogao naći u ovoj situaciji.

Dvostoljetne neopovrnutne zakonitosti socijalno-nanstvene teorije o ratu dokazuju da je rat nastavak politike drugim sredstvima i time, ma kako brutalan i nehuman, instrument racionalne strateške politike. Ruska strana ne može ratom ostvariti niti jedan strateški cilj, može ostvariti tek totalnu destrukciju strategijom „spržene zemlje“, djelomičnu okupaciju te dugotrajnu destabilizaciju Ukrajine. U ruskom nastupu strateški cilj nije nit jasan. Je li to osvajanje Donbasa, Krima, osvajanje dijelova Ukrajine istočno od rijeke Dnjeper, okupacija Ukrajine i rušenje i eliminacija vlasti, instaliranje prorúske vlasti i promjena ukrajinske politike u pogledu neutralnosti, i u konačnici nekakva, potpuna ili djelomična, „inscenirana aneksija“ okupiranih područja. Rusko je postupanje očito u sferi racionalnog iracionalizma.

Kako će završiti ovaj rat? Tko će biti pobjednici, a tko gubitnici?

Bilo koji ishod rata neće riješiti ukrajinsku krizu. Može biti tek uvod u novi sukob. Sedmomjesečni ishod rata dokazuje da se ruska agresija bazirana na konfuznim i promjenjivim vojnim djelovanjima i pogrešnim obavještajnim analizama ne ostvaruje. Ukrajinci pobjeđuju u ratu, minimalno zbog toga što nisu gubitnici. Ruska očekivanja i zapadne obavještajne procjene o brzom porazu Ukrajine i padu Kijeva kao gravitacijskog središta za 96 sati pokazale su se pogrešnima. Ukrajinska obrambena i protuofenzivna vojna djelovanja daju rezultate. Budući razvoj stoga nije obećavajući. Ruska Federacija u slučaju odustanka postaje gubitnik, no prema ruskom narativu Rusija ne može biti gubitnik. To je opasna situacija za Ukrajinu, ali i međunarodnu sigurnost s izvjesnim bumerang efektom za Rusku Federaciju, ruski politički poredak i rusku državu. Bez obzira na ishod jedno je sigurno. Rat u Ukrajini zacementirao je temelje, 15-godišnjeg procesa nastajanja „novog hladnoratovskog poretka“. Umjesto partnerstva i savezništva, povlače se linije podjele interesnih zona ili zona utjecaja bazirane na ravnoteži moći i nuklearnom teroru.

Kako će se ukrajinska kriza odraziti na Zapadni Balkan? Hoće li Zapad iskoristiti zauzetost Rusije u Ukrajini i srediti stanje na Zapadnom Balkanu.

Ruska demonstracija sile, eskalirajuća diplomacija prinude, i konačno neopravdana agresija na Ukrajinu s globalnom prijetnjom nuklearnog terora, istovremeno je projektivno-anticipirajući obrazac ruskog ponašanja u odnosu na ruske interese, interesne zone i zone utjecaja. Ozbiljno je pitanje jesu li agresijom na Ukrajinu apetiti ili strateški revolt Vladimira Putina prema Zapadu zadovoljeni? U slučaju ekspanzije ruske agresivnosti i izvoza kriza, uz države „bližeg inozemstva“, baltičko područje i neutralne europske države, područje nestabilnog i turbulentnog jugoistoka Europe realna je ruska meta. Područje jugoistoka Europe povijesno i recentno područje je ruskog interesa i ruskih utjecaja. Ruski utjecaji posljednjih desetljeća itekako su vidljivi, a ostatak će na sceni i u predvidivoj budućnosti.

Njihov raspon je na razmeđu prijateljstva, gotovo, savezništava, ograničene suradnje s bitnim ekonomskim uplivom te nesklonosti spram država u procesima pristupanja i pristupanju zapadnim integracijama. U tim okvirima različit je i instrumentarij djelovanja: otvorena politička, diplomatska i vojna suradnja (pomoć), ekonomske investicije te ideološko-propagandni utjecaji. No, nema dileme da su na sceni bili i jesu prikriveni oblici djelovanja, tajne akcije ili „aktivne mjere“ (*Aktivnih Meroprijatiji*) u ruskoj terminologiji, kojima se nastoji utjecati na procese u nizu država bez otkrivanja umiješanosti, prvenstveno u cilju destabilizacije i onemogućavanja ulaska u NATO. Nestabilni zapadni Balkan sa već postojećim ruskim utjecajima i zapaljivim narativima političkih elita te politikom i psihologijom straha čini se prijemčivim mjestom za ruski protuudarac europskoj sigurnosti. Agresija na Ukrajinu i predviđajući ruski izvoz utjecaja na jugoistok Europe ubrzano su vratili EU i, presudno, SAD na put onemogućavanja destabilizacije i očuvanja stabilnosti.

*Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Foto: Hina